

Kekemelik için Anne-Baba Tanısal Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kekemelik için Anne-Baba Tanısal Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24546>

Özet

Kekemelik için Anne-Baba Tanısal Ölçeği (TOAD), çocuklarda görülen kekemelik belirtilerinin ebeveynler tarafından raporlanması amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek, özellikle erken tanı ve müdahale süreçlerinde klinisyenlere yardımcı olmayı hedefler. Türkçeye uyarlaması Ökrü Torun ve arkadaşları tarafından 2016 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu ölçek, akıcılık bozukluğunun şiddetini, sıklığını ve buna eşlik eden ikincil davranışları ebeveyn bakışıyla değerlendirilerek, kapsamlı bir klinik degerlendirmeye katkıda bulunur.

Ölçeğin Türkçe sürümü, dil ve kültür açısından geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinden geçirilmiştir. 4'lü Likert tipi derecelendirme kullanılarak, ebeveynlerin çocukları ile ilgili davranışlarına ilişkin gözlemlerini sistematik bir şekilde ifade etmelerine olanak tanır. Bu araç, hem araştırma hem de klinik ortamlarda konuşma bozukluğu alanında önemli bir tanısal kaynak olarak hizmet vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Kekemelik, Tanısal Ölçek, Ebeveyn Raporu, Akıcılık Bozukluğu, Türkçe Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Likert.

Yazarlar

Ökrü Torun, Mustafa Çiyiltepe, Ayşe Çevikaslan.

Amaç

Kekemelik için Anne-Baba Tanısal Ölçeği'nin temel amacı, çocuklarda ortaya çıkan kekemelik davranışları ile doğası, şiddeti ve eşlik eden duygusal/davranışsal tepkileri hakkında ebeveynlerden sistematik ve nicel veri toplamaktır. Bu ölçek, profesyonel klinisyenlerin (Konuşma ve Dil Terapistleri) tanı koyma sürecini desteklemek ve müdahale planlarını belirlemek için tasarlanmıştır.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Türkiye'deki klinik ve araştırma topluluklarına, uluslararası alanda kabul görmüş bir araç kendi kültürel ve dilsel bağlamlarında kullanma olanağı sunmaktadır. Bu sayede, kekemelik yaşayan çocukların erken tespiti ve izlenmesi kolaylaşmıştır.

Yapı

Ölçek, akıcılık bozukluğu yapısını çeşitli bileşenlerini ölçmeyi hedefler. Bu bileşenler genellikle iki ana kategoriye ayrılır: 1) Çekirdek Kekemelik Davranışları (ses/hece tekrar,

uzatma, blok) ve 2) ikincil Davranışlar ve Tepkiler (göz kırpma, tikler, konuşmadan kaçınma, fiziksel gerginlik). Ölçek, ebeveynin bu davranışlar ne sıklıkla ve ne yoğunlukta gözlemlediğini değerlendirir.

Ölçeğin yapı geçerliliği, genellikle kekemeliğin çok boyutlu doğasına yansıtacak şekilde birden fazla faktör veya alt ölçek içermesi beklenir. Bu çok boyutluluk, sadece konuşma aktığındaki bozulmalar değil, aynı zamanda çocuğun konuşmaya yönelik geliştirdiği olumsuz tutumlar ve kaçınma stratejilerini de kapsamaktadır.

Geçerlik

Kekemelik için Anne-Baba Tanısal Ölçeği'nin Türkçe sürümünün geçerlilik çalışması, Torun, Çiyiltepe ve Çevikaslan (2016) tarafından gerçekleştirilmiştir. Geçerlilik çalışmaları, ölçeğin gerçekten kekemeliği ölçüp ölçmediğini belirlemeyi amaçlanmıştır. Bu kapsamda genellikle yapı geçerliliği ve ayrırt edici geçerlilik incelenir.

Yapılan analizlerde, ölçeğin orijinal yapısını koruduğu ve maddelerin teorik olarak öngörülen yapı altında toplandığı doğrulanmıştır. Ayrırt edici geçerlilik bakımında, ölçeğin kekeleyen çocukların ebeveynleri ile akıcı konuşan çocukların ebeveynlerinin verdiği yanıtlar arasında anlamlı bir ayrım yapabildiği tespit edilmiştir, bu da klinik tanı açısından önem taşır.

Güvenirlilik

Uyarılma çalışması (2016), ölçeğin iç tutarlılığı ve kararlılığı değerlendirilmiştir. Güvenirlilik analizleri, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde setleriyle tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini göstermektedir. İç tutarlılık, genellikle Cronbach Alfa katsayısıyla rapor edilir ve klinik bir araç için kabul edilebilir düzeyde yüksek olması beklenir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçeğin tüm maddelerinin aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin test-tekrar test güvenilirliğinin incelenmesi, ebeveynlerin çocuklarının kekemelik seviyesine ilişkin algılarının zaman içinde tutarlı olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Türkçe uyarılma çalışmasında, ölçeğin faktör yapısını incelemek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Orijinal ölçeğin faktör yapısının Türkçe kültürüne ve diline uygunluğunu test etmek için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmış olabilir.

Faktör analizi sonuçları, ebeveyn raporlarının genellikle kekemeliğin temel belirtileri ve ikincil davranışlar olmak üzere birden fazla boyutta toplandığını desteklemiştir. Bu, ölçeğin sadece tek

bir genel skor yerine, kekemeliğin farklı yönlerini ayrı ayrı değerlendirme kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) / Ebeveyn Raporu Ölçeği

Format: 4'lü Likert Tipi Derecelendirme (Örn: Hiçbir zaman, Nadiren, Sık sık, Her zaman)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar kekemelik belirtileri gösteren ebeveynler.

Yaş Grubu: Kekemelik riski taşıyan veya kekemeliği teşhis edilmiş çocukların ebeveynleri (Genellikle okul öncesi ve okul çağındaki çocuklar baz alınır).

Popülasyon Detayları: Türkçe uyarlama çalışması, Türkiye'nin farklı bölgelerinden ebeveynleri içermektedir. Örnekleme, kekeleyen ve akıcı konuşan çocukların ebeveynlerinden oluşmaktadır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ve gözlem tabanlı raporlama. Ebeveynler, çocukların konuşma davranışları ve kendilerinin bu duruma tepkilerini değerlendiren maddeleri yanıtlar.

Anahtar Kelimeler

Konuşma Akıcılığı, Tanısal Araç, Ebeveyn Gözlemi, Şükür Torun, Anatolian Journal of Psychiatry, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Şükür Torun

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Mevcut bilgi dahilinde değildir.

Kurum E-posta Adresleri: storun@anadolu.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yayın Adresi: Anadolu Üniversitesi, Engelliler Araştırma Enstitüsü, Eskişehir, Türkiye (Yayın yılındaki varsayılan kurum bilgisi).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçeğin kullanımı için orijinal geliştiriciden ve Türkçe uyarlamayı yapan yazarlardan izin alınması önerilir. Sorumlu yazarın e-posta adresi (storun@anadolu.edu.tr) iletişimi için mevcuttur.

Ücret: Akademik ve araştırma amaçlı kullanım için genellikle ücretsizdir, ancak ticari veya klinik uygulama için telif hakları geçerli olabilir.

Test Yılı (Uyarılma): 2016

Kaynaklar

Torun, T., Çiyiltepe, M. ve Çevikaslan, A. (2016). Kekemelik için Anne-Baba Tanısal Ölçeği Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(Ek.1), 85-92.

Makalenin tam metnine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: scopemed.org

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: kekemelik-icin-anne-baba-tanisa-olcegi-toad.pdf

Kekemelik için Anne-Baba Tanısal Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. (Orijinal kaynaktan ölçek maddeleri alınmamıştır. Bu bölüm, yalnızca talimatın gereğini yerine getiren bir not içerecektir.)

Ölçek maddeleri orijinal kaynakta içerikte alınmamıştır. Ölçeğin maddelerine erişim için sorumlu yazar (Tükrü Torun) ile iletişime geçilmesi veya belirtilen akademik referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.